

ERKAN KIZILCI

Chimirec Avrasya Genel Müdürü

LİSANSLI BİR TESİS

Hemen hemen her ülke yasal mevzuatlarla atıklarının yönetimini güvence altına almaya çalışıyor. Maalesef, yüzde yüz başardıklarını söyleyemeyiz. Özellikle de çevre bilincini önemsemeyen atık üreticileri ve bertaraf/geri kazanım tesisleri yüzünden. Merkezi Fransa olup 7 farklı ülkede faaliyet gösteren bir grubun mensubu olarak, çok sayıda tesis ile atık üreticilerini yerinde ziyaret etme şansım oldu. Diğer coğrafyalara göre Avrupa ve Türkiye, bu konuda daha ileri seviyede. Hem yapılan kontroller hem de çevre kültürünün küçük yaşta yerleşmesi, en önemli etki. Bu anlamda büyük bir ilerleme kaydetmiş olduğumuzu söyleyebilirim.

1 Temmuz itibarıyla Chimirec Avrasya da 13. yılımı doldurdum. Bu geçen kısa zamanda ülkemizdeki pek çok olaya tanıklık ettim. Groupe Chimirec'in 2007 yılında, Chimirec Ekasan olarak atık sektörüne adım atmasını büyük bir cesaret olarak kabul etmek gerekiyor. Tehlikeli atık kelimesinin, "nükleer atık" zannedildiği o dönemde; bizler atık üreticilerimizi yağ filtresinin tehlikeli atık olduğuna ikna etmeye çalışıyorduk. Kontamine atıkların çöpe atılamayacağını, yıkama sıvılarının kanalizasyona boşaltılamayacağını anlatıyorduk. Bertaraf fiyatları çok yüksekti. Ülkemizde çok fazla tesis yoktu ve bir anlamda atıkları çok da iyi yönetemiyorduk. Bugün geldiğimiz noktaya bakarsak, Çevre Kanunları ve uygulamaları anlamında çok ama çok ilerlediğimizi söyleyebilirim. Bu ilerlemenin de her geçen gün yeni adımlarla daha da artacağını hepimiz görebiliyoruz. Altını çizerek belirtmeliyim ki, yolumuz uzun.

Bu uzun yolda iki aktör var; atık üreticileri ve lisanslı bertaraf / geri kazanım tesisleri.

Tanışmadığım ya da tesisini ziyaret etmediğim lisanslı tesis sayısı çok

Atık üreticisi artık atığın bertaraf fiyatını sormadan önce "lisanslı bir tesisi" sorgulamayı öğrenmeli.

azdır. Yolu atıktan geçen firmalar mutlaka bir yerde buluşur ve tanışır. Bu firmaların büyük bir kısmı faaliyetlerini hem kanunlara hem de çevreye uyumlu bir şekilde sürdürürken, maalesef halen çürük elmalarımızın da olduğu hepimiz tarafından bilinmektedir. Bu tür firmaların sayıları az olmasına rağmen çevre riski anlamında büyük önem teşkil etmektedir. Hem fiziksel şartları (tesislerinin kuru-lumu, işleyişi, yangın sistemleri, laboratu-var vs...) hem de atık yönetimini sadece ticaret olarak görmekle ülkemiz için risk oluşturmaktadırlar. Atık üreticilerinin bir kısmı da işin bu tarafını bilmedikleri için, bu tür firmalarla çalışmaya devam etmektedir. Bu yüzden atık sektöründe dengeler bozulmaktadır, nasıl mı?

Atık Üreticileri ve Lisanslı Bir Tesis İlişkisi

Yıllar önce atık üreticilerinin çoğu atık konusunda bilinçsizdi. Atık nedir, hangi atık kodu ile çıkış yapılmalıdır, bilinmi-yordu. Artık bu konuları aştık. Peki şimdi ne eksik; atıkların "lisanslı bir tesiste" te geçen süreci ... Çünkü atık üreticileri, atıklarını "lisanslı bir tesise" e gönderdikten sonra görevlerinin bittiğini düşünüyor. Chimirec Avrasya olarak, atık üreticilerine anlatmaya çalıştığımız en önemli konu "müteselsil sorumluluk". Maalesef elimizdeki tek silah bu. İstedığınız kadar iyi tesis kurun, istediğiniz kadar çevreye, kanunlara duyarlı olun, atık üreticisi karşısında bizim gibi firmaların farkı hiç de önemli değil. Teklif verdiğimiz zaman hep aynı soru ile karşılaşırız.

“Diğer firmanın da lisansı var sizin de ama sizin fiyatlarınız onların çok ama çok üstünde?”

Doğru, üstünde evet ve her zaman da üstünde olmaya devam edecek. Elektrik faturası az gelen bir ATY tesisi olabilir mi ya da Kırıcı maliyeti olmayan. İşçi, yakıt, sigorta, havalandırma, laboratuvar gibi maliyetleri olmayan bir ATY tesisi. Bunların hepsinin birer maliyet olduğunu atık üreticisi de biliyor. Firmaları denetlemeden, atıklarını kontrol etmeden, rahatlıkla firmalara çıkış yapıyorlar. Ama atık üreticisini ilgilendiren tek şey kendi maliyetleri; çünkü atıklarını zaten “lisanslı bir tesise” veriyorlar. **BİTTİ, O KADAR.**

Bu bahsettiğim ölü fiyatlarla atık toplayan “lisanslı tesislerin”lerin sayısı çok fazla değil bu arada. Ancak, çok aktifler.

Denetleme Konusu

Kanunlar ve yönetmelikler her geçen gün revize ediliyor, iyileştiriliyor. Bu olumlu bir gelişme. Hepimiz bu konudan umutluyuz. Peki bu yönetmelikler, Atık üreticilerinin denetleme mekanizması olmadan bir işe yarar mı? Çok zor. Peki devletimiz her firmayı denetleyebilir mi? İmkânsız. Sadece bizim bölgemizde irili ufaklı on bine yakın atık üreticisi var. Her gün 5 kişi 3 firma denetlese bir yılda en fazla 3900 firma denetlenebilir en iyi ihtimal ile. 10 kişi denetlese yine yetmiyor. Demek ki bu da tam bir çözüm değil. Bir yılda tüm atık üreticilerini bitiremezsiniz.

Elimizde ne var peki?

- Atık Üreticisi
- Lisanslı Bir Tesis
- Denetleme Sorunu

Düşünsenize; kocaman bir tesis kuracaksınız, her türlü yönetmeliğe uyacaksınız, çevreye duyarlı olacaksınız, atıkların güvenliğini sağlayacaksınız ve bunu karşılık düşük teklif veren, çevresel değil de ticari düşünen “lisanslı bir tesis” yüzünden

zarar edeceksiniz. Kabul edilir gibi değil.

Peki ne yapmalıyız? Çözüm çok basit.

“Müteselsil Sorumluluk”

● Avrupa’da bu konu yıllar önce aşılmış durumda. Zaten işliyor. Atık üreticisi bilinçli.

● Atık üreticileri, bertaraf tesislerine sadece atıklarını değil marka değerini de gönderdiğini bilmeli. Araca sadece kontamine atık veya boya çamuru yüklemeyi, itibarını da yüklediğini bilmeli.

● Atık üreticisi artık atığın bertaraf fiyatını sormadan önce “lisanslı bir tesisi” sorgulamayı öğrenmeli.

Bertaraf fiyatını yüksek veren firma yerine, düşük veren “lisanslı bir tesise”, yukarıdaki soruyu şu şekilde sormalı;

“Onların da lisansı var sizin de ama sizin fiyatlarınız onların çok ama çok altında”

Siz neyi eksik yapıyorsunuz ya da neyi farklı yapıyorsunuz da sizin fiyatlarınız diğerlerinin ALTINDA?”

**ATIK ÜRETİCİLERİNE
ÖĞRETMEMİZ GEREKEN EN
ÖNEMLİ ŞEY BENCE;**

**MÜTESELSİL SORUMLU-
LUK..... MÜTESELSİL SO-
RUMLULUK..... MÜTESELSİL
SORUMLULUK.....**

Atık üreticileri, bertaraf tesislerine sadece atıklarını değil marka değerini de gönderdiğini bilmeli. Araca sadece kontamine atık veya boya çamuru yüklemeyi, itibarını da yüklediğini bilmeli.